

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

De Curaçaoose offshore

Ontstaan, groei en neergang van een belastingparadijs, 1951-2013

van Beurden, M.J.C.

Publication date

2018

Document Version

Other version

License

Other

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

van Beurden, M. J. C. (2018). *De Curaçaoose offshore: Ontstaan, groei en neergang van een belastingparadijs, 1951-2013*.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

De Curaçaoese offshore

Ontstaan, groei en neergang van een belastingparadijs, 1951-2013

ACADEMISCH PROEFSCHRIFT

ter verkrijging van de graad van doctor

aan de Universiteit van Amsterdam

op gezag van de Rector Magnificus

prof. dr. ir. K.I.J. Maex

ten overstaan van een door het College voor Promoties ingestelde commissie,

in het openbaar te verdedigen in de Agnietenkapel

op donderdag 28 juni 2018, te 12.00 uur

door Martinus Johannes Cornelis van Beurden

geboren te Tilburg

Promotiecommissie:

Promotor: Prof. dr. J.P.B. Jonker Universiteit van Amsterdam

Copromotor: Dr. J.T. Lindblad Universiteit Leiden

Overige leden: Prof. dr. E.R. Engelen Universiteit van Amsterdam

Prof. dr. J.M. Baud Universiteit van Amsterdam

Dr. E.M. Heemskerk Universiteit van Amsterdam

Prof. dr. O.C. Gelderblom Universiteit Utrecht

Prof. dr. A. de Jong Erasmus Universiteit Rotterdam

Faculteit der Geesteswetenschappen

De Curaçaoese offshore

Ontstaan, groei en neergang van een belastingparadijs, 1951-2013

Inhoudsopgave

Tabellen, grafieken en diagrammen.....	3
Inleiding.....	6
Hoofdstuk 1 Theoretisch en historisch kader	11
§ 1 Definitieproblemen.....	11
§ 2 Geschiedenis van OFCs.....	29
§ 3 Belangrijke factoren bij de ontwikkeling van OFCs.....	59
§ 4 Opzet van het onderzoek.....	65
Hoofdstuk 2 Voorgeschiedenis.....	67
§ 1 Periode tot 1914.....	67
§ 2 Komst oliemaatschappijen en ontwikkeling bankwezen, 1914 t/m 1939.....	68
§ 3 Zetelverplaatsingen en ontstaan Curaçaose offshore, 1940 t/m 1950.....	72
Hoofdstuk 3 Opbouw van de Curaçaose offshore 1951 t/m 1975.....	81
§ 1 Raamwerkopbouw.....	81
§ 2 Groeiende offshore-infrastructuur.....	108
§ 3 Offshore-ondernemingen.....	115
§ 4 De Curaçaose offshore: Omvang, concurrentiepositie en betekenis voor Curaçao.....	122
Hoofdstuk 4 Succes en neergang 1976 t/m 1987.....	131
§ 1 Maatregelen van Nederland en de VS.....	131
§ 2 Groeiende offshore-infrastructuur.....	173
§ 3 Offshore-ondernemingen.....	180
§ 4 De Curaçaose offshore: Omvang, concurrentiepositie en betekenis voor Curaçao.....	182
Hoofdstuk 5 Tijdelijk herstel 1988 t/m 1998.....	193
§ 1 Maatregelen om de offshore te redden.....	193
§ 2 Externe bedreigingen.....	212
§ 3 Onder externe druk ingevoerde wetgeving.....	221
§ 4 Belastingverdragen: sterk terreinverlies.....	227
§ 5 Offshore-infrastructuur: tijdelijke opleving.....	232
§ 6 De Curaçaose offshore: Omvang, concurrentiepositie en betekenis voor	

Curaçao.....	239
Hoofdstuk 6 Neergang 1999 t/m 2013.....	252
§ 1 Externe druk.....	252
§ 2 Pogingen om verdere afkalving van de offshore te voorkomen.....	279
§ 3 Krimpemde offshore-infrastructuur.....	312
§ 4 De Curaçaose offshore: Omvang, concurrentiepositie en betekenis voor Curaçao.....	317
Conclusie.....	328
Bijlagen	
Bijlage 1 Offshore-ondernemingen, SPF's, winstbelasting en deviezen, 1951-2013 ...	344
Bijlage 2 Dividendstroom vanuit Nederland naar de Antillen, 1974-1999.....	345
Bijlage 3 Winstbelasting (NAf) per offshore-onderneming, 1960-2013.....	346
Samenvatting.....	347
Summary.....	353
Bronnen en literatuur.....	358
Lijst van gevoerde gesprekken.....	370
Lijst van afkortingen.....	371

Tabellen, grafieken en diagrammen

Tabellen

Tabel 1 Kenmerken van belastingcompliance, -ontwijking en –ontduiking.....	20
Tabel 2 Publicaties met lijsten van OFCs.....	25
Tabel 3 Aantal lijstvermeldingen van OFCs.....	27
Tabel 4 De <i>Eurocurrency Market</i> , 1958-1983.....	38
Tabel 5 De <i>Eurobond Market</i> , 1963-1985.....	38
Tabel 6 Werkgelegenheid en bijdrage aan BBP bij enkele OFCs.....	43
Tabel 7 De offshoreniches van zes Caribische OFCs.....	43
Tabel 8 Endogene en exogene factoren m.b.t. opkomst en groei.....	64
Tabel 9 Endogene en exogene factoren m.b.t. groeiverzwakking en neergang.....	64
Tabel 10 Aantal nv's waaraan Fides diensten leverde.....	111
Tabel 11 Aantal offshorebanken op Curaçao, 1965-1975.....	113
Tabel 12 Herkomstlanden van Curaçaose offshorebanken, situatie 1975.....	113
Tabel 13 Aantal offshore- ondernemingen en banken in Caribische OFCs, 1967-1975...	125
Tabel 14 Aandeel winstbelastinginkomsten (in %) van de totale overheidsinkomsten op Curaçao in miljoenen NAf, 1969-1975.....	127
Tabel 15 Dividendstroom uit Nederland naar Curaçao en Nederlandse hulp aan Curaçao, 1974-1981.....	138
Tabel 16 Dividendstroom uit Nederland naar Curaçao met resulterende winstbelasting op Curaçao, 1980-1987.....	146
Tabel 17 Winst van het ABN-trustkantoor in 1974-1981.....	174
Tabel 18 Curaçaose offshorebanken en hun totale activa, 1976-1987.....	177
Tabel 19 Landen van herkomst van de Curaçaose offshorebanken, situatie 1980.....	177
Tabel 20 Uitgifte Euro-obligatieleningen, 1978-1986.....	181
Tabel 21 Aantal offshore-ondernemingen en -banken (met totale activa) op Curaçao, de Bahama's, Barbados, Bermuda en de Kaaimaneilanden 1976-1987.....	184
Tabel 22 Aantal offshore verzekeringsondernemingen op Curaçao, de Bahama's, Bermuda en de Kaaimaneilanden, 1976-1987.....	185
Tabel 23 Aandeel winstbelastinginkomsten (in %) van de totale overheidsinkomsten op Curaçao, 1977-1986	185
Tabel 24 Aantal directe arbeidsplaatsen in de Curaçaose offshore, 1978-1985.....	183
Tabel 25 Bijdrage (in %) van de offshore aan het BBP van Curaçao, 1976-1987.....	188

Tabel 26 Dividendstroom uit Nederland naar de Antillen, 1988-1999.....	212
Tabel 27 Curaçaose offshorebanken en hun totale activa, 1981-1989.....	235
Tabel 28 Herkomst van de Curaçaose offshorebanken, situatie 1980 en 1989.....	236
Tabel 29 Aantal offshore-ondernemingen op Curaçao, de Bahama's, Barbados, Bermuda, Britse Maagdeneilanden en de Kaaimaneilanden, 1988-1998.....	243
Tabel 30 Aantal offshorebanken met hun totale activa op Curaçao, de Bahama's, Barbados en de Kaaimaneilanden, 1988-1998.....	243
Tabel 31 Aantal offshore verzekeringsondernemingen op Curaçao, Barbados, Bermuda, de Britse Maagdeneilanden en de Kaaimaneilanden, 1988-1998.....	244
Tabel 32 Financiën Curaçao in miljoenen NAf, 1988-1996.....	245
Tabel 33 Directe arbeidsplaatsen in de Curaçaose offshore, 1978-1991.....	248
Tabel 34 Aantal offshore-ondernemingen per werknemer en het aantal arbeidsplaatsen per 10.000 offshore-ondernemingen voor de jaren 1978, 1985 en 1991.....	248
Tabel 35 Bijdrage (in %) van de offshore aan het BBP van Curaçao, 1988-1998.....	249
Tabel 36 Aantal bij de KvK geregistreerde SPF's 2000-2013.....	275
Tabel 37 Aantal offshore-ondernemingen op Curaçao, de Bahama's, Barbados, Bermuda, Britse Maagdeneilanden en de Kaaimaneilanden, 1999-2013.....	319
Tabel 38 Aantal offshorebanken op Curaçao, de Bahama's, Barbados en de Kaaimaneilanden, 1999-2013.....	320
Tabel 39 Totale activa van de banken (on- en offshore) in Curaçao, de Bahama's, Barbados, Bermuda en de Kaaimaneilanden, 1999-2013.....	320
Tabel 40 Aantal offshore verzekeringsondernemingen op Curaçao, Barbados, Bermuda, de Britse Maagdeneilanden en de Kaaimaneilanden, 1999-2013.....	321
Tabel 41 Inwoners, status, belastingsysteem, aantal DTA's en offshore niche: Curaçao, Barbados, Bahama's, Bermuda, Britse Maagdeneilanden en Kaaimaneilanden.....	322
Tabel 42 Totaal aantal DTA's van Barbados, 1986-2013.....	322
Tabel 43 Winstbelasting van offshore-ondernemingen in miljoenen NAf, 1999-2013.....	323
Tabel 44 Financiën Curaçao in miljoenen NAf, 1999-2009.....	323
Tabel 45 Aantal directe arbeidsplaatsen op Curaçao in de offshoresector, 1978-2011.....	325
Tabel 46 Aantal rechtspersonen (offshore-ondernemingen en SPF's) per werknemer en het aantal arbeidsplaatsen per 10.000 rechtspersonen voor de jaren 1978-2011.....	325
Tabel 47 Bijdrage (in %) van de offshore aan het BBP van Curaçao, 1999-2013.....	326

Grafieken

Grafiek 1 Activa van banken in OFCs.....	57
Grafiek 2 Verhouding tussen activa banken in de OFCs en in alle landen.....	58
Grafiek 3 Aantal offshore-ondernemingen en winstbelasting, 1951-1975.....	123
Grafiek 4 Winstbelasting (NAf) per offshore-onderneming, 1960-1975.....	127
Grafiek 5 Belastingderving in Ned. en hulp aan Curaçao, 1974-1981.....	139
Grafiek 6 Aantal offshore-ondernemingen, winstbelasting en deviezen, 1976-1987.....	183
Grafiek 7 Winstbelasting (NAf) per offshore-onderneming, 1976-1987.....	186
Grafiek 8 Aandeel winstbelastinginkomsten en Nederlandse hulp (in %) van de totale Curaçaose overheidsinkomsten, 1977-1986.....	187
Grafiek 9 Aantal offshore-ondernemingen, winstbelasting en deviezen, 1988-1998.....	241
Grafiek 10 Aandeel winstbelastinginkomsten en Nederlandse hulp (in %) van de totale Curaçaose overheidsinkomsten, 1988-1996.....	246
Grafiek 11 Winstbelasting (NAf) per offshore-onderneming, 1988-1997.....	247
Grafiek 12 Aantal offshore-ondernemingen, SPF's, winstbelasting en deviezen, 1999-2013.....	318
Grafiek 13 Aandeel winstbelastinginkomsten en Nederlandse hulp (in %) van de totale Curaçaose overheidsinkomsten, 1999-2009.....	324
Grafiek 14 Winstbelasting (NAf) per offshore-onderneming, 1999-2013.....	324

Diagrammen

Diagram 1 Tax planning, tussenschakeling vennootschappen in OFCs.....	13
Diagram 2 Door een bananenmultinational toegepaste verrekenprijzen.....	15
Diagram 3 Door trustkantoren en offshorebanken geleverde diensten in een OFC.....	18
Diagram 4 Hoofdlijnen OFC: dienstverleners, geleverde diensten en beoogde doelen.....	21
Diagram 5 Tussenschakeling Curaçaose offshorevennootschap bij dividenduitkering.....	96
Diagram 6 Voordelen rendementsfonds Rorento.....	119
Diagram 7 Tussenschakeling Curaçaose offshorevennootschap bij geldlening.....	119
Diagram 8 Voordelen rendementsfonds Rorento met fictief rendement van 6 %.....	133
Diagram 9 Antillenroute voor royalty's.....	145
Diagram 10 Belastingbesparing bij emigratie naar Curaçao.....	203